

معاون دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه فنی و حرفه‌ای

به‌روزرسانی دانش و مهارت؛ نقطه آغاز همراهی با تحولات فناوری

گفت‌وگو

تحولات روزافزون فناوری و اثرگذاری آن بر مناسبات حوزه بازار کار و تولید در کنار دگرگونی روند حرکتی و فرایندهای فعالیت و اشتغال در بسیاری از بخش‌های کسب‌وکار، الزامات مهارتی برای حضور در حوزه کار و تولید را دستخوش تحولات کرده است. در این راستا، نهادهای آموزشی در حوزه‌های دانشی و مهارتی در سطح جهان اقدام به تنظیم سیاست‌های کلان آموزشی مطابق با استانداردهای

احسان احمدی

رئیس‌نگار

فیضی گفت: «هماهنگی سیاست‌های آموزش فنی و مهارتی متناسب با رشد فناوری و اثرگذاری آن بر کسب‌وکار تولید را می‌توان موضوعی چالشی برای سیستم‌های آموزش فنی و حرفه‌ای در سطح جهان دانست. رشد بالای فناوری و حضور تأثیرگذار آن بر فضای اشتغال و تولید در همه زمینه‌ها و در نقطه مقابل آن، سرعت پایین تغییرات در حوزه کسب‌وکار باعث نبودن تناسب حرکتی لازم بین این دو فرایند شده است.» او افزود: «سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان حوزه‌های دانش، آموزش مهارت و تولید با چاره‌اندیشی در این باره سعی در کاهش فاصله بین رشد فناوری و تحولات حوزه کار و مهارت داشته‌اند. یکی از نقاط؛ همگام کردن موضوع آموزش‌های دانشگاهی و

کارفرمایان باید به صورت مدام فرصت یادگیری و مهارت‌آموزی مجدد را برای نیروی کار خود در راستای ارتقای بهره‌وری فراهم کنند. به عبارتی؛ درک و تسهیلگری در راستای توسعه مهارت نیروی کار را باید در راستای بهره‌دوسویه کارفرما و نیروی کار دانست

توسط سازمان‌های بین‌المللی و کشورهای مختلف جهان دنبال می‌شود. به عبارتی؛ رمز ماندگاری در اشتغال را باید یادگیری مادام‌العمر دانست.»

کافی نبودن مدارک دانشگاهی

فیضی در این شرایط، کسب مدارک دانشگاهی و مهارتی در یک مقطع زمانی خاص برای استمرار اشتغال در تمام عمر را برای افراد کافی ندانست و گفت: «برآوردها حاکی است با در نظر گرفتن تحولات حوزه‌های فناوریانه، افراد در طول زندگی به صورت حداقلی، شش شغل مختلف را در مدت عمر کاری خود تجربه خواهند کرد. به این معنا که جوانان با ورود به بازار کار تا زمان بازنشستگی در شغل‌های مختلفی مشغول به کار می‌شوند و این موضوع دقیقاً به دلیل استمرار تحولات فناوری است. این تغییر شغل افراد به دلایلی نظیر سرعت رشد فناوری و بایدهای هماهنگی مهارتی و دانشی شاغلان است.» معاون دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه فنی و حرفه‌ای در ادامه توضیح داد: «رشد فناوری در جهان چالش‌های بسیاری را به وجود آورده اما در عین حال فرصت‌های بسیار بیشتری را نیز در اختیار جوامع، فضای کسب‌وکار و افراد قرار می‌دهد. در این شرایط نظام‌های آموزشی و مهارتی، سازمان‌ها و افراد باید با این تغییرات تطبیق لازم را داشته باشند.» او افزود: «کشورهای توسعه‌یافته که به‌نوعی منشأ شکل‌گیری تحولات حوزه فناوری هستند، بیش از

شرایط اقدام به تغییر شغل خود می‌کنند. با وجود تحولات جهانی در حوزه فناوری، تغییر نحوه نگرش به ماهیت و روش‌های انجام کار رخ داده؛ در نتیجه همگان از این وضعیت تأثیر می‌پذیرند.»

فرصت یادگیری مادام‌العمر

فیضی گفت: «با استناد به دگرگونی حوزه‌های فناوری در کسب‌وکار جهانی، کارفرمایان در بخش مربوط به یادگیری مادام‌العمر مهارت دانش نیروی کار تأثیرگذاری مستقیمی دارند. کارفرمایان باید به صورت مدام فرصت یادگیری و مهارت‌آموزی مجدد را برای نیروی کار خود در راستای ارتقای بهره‌وری فراهم کنند. به عبارتی؛ درک و تسهیلگری در راستای توسعه مهارت نیروی کار را باید در راستای بهره‌دوسویه کارفرما و نیروی کار دانست.» او ادامه داد: «چشم‌پوشی از یادگیری‌ها و مهارت‌های پیشین و تلاش در جهت جایگزینی و به‌روزرسانی مهارت و دانش جدید مورد نیاز بازار کار را باید مهارت‌افراد برای ماندگاری در فضای کار و اشتغال به‌شمار آورد. این مهم به آمادگی افراد برای روبه‌رو شدن با دگرگونی‌های حوزه فناوری و تأثیر آن در بازار کار کمک می‌کند.»

تغییر نگرش جهانی

معاون دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه فنی و حرفه‌ای گفت: «به طور ویژه از سال گذشته حرکت‌های قابل توجهی در جهان در حوزه مهارت‌آموزش و تغییر نگرش نسبت به این حوزه را شاهد هستیم. به عنوان نمونه انجمن جهانی اقتصاد انقلاب مهارت‌آموزی را در برنامه‌های کلان خود قرار داده

رشد فناوری در جهان چالش‌های بسیاری را به وجود آورده اما در عین حال فرصت‌های بسیار بیشتری را نیز در اختیار جوامع، فضای کسب‌وکار و افراد قرار می‌دهد

الزامات جدید مهارتی

معاون دفتر همکاری‌های علمی و بین‌المللی دانشگاه فنی و حرفه‌ای گفت: «سیاست‌گذاری مهارتی نهادهای متولی حوزه آموزش فنی و حرفه‌ای در راستای ایجاد تناسب بین تغییرات فناوری، بازار کار، آموزش مهارت و تربیت نیروی کار ماهر و آمادگی بازار کار و کارفرمایان برای پذیرش تحولات و همراهی با آن با استفاده از تغییر روش‌های شناسایی و انتخاب نیروی کار از الزامات شرایط جدید بازار کار است.» او افزود: «ما اکنون با روش‌های متفاوت کار در بسیاری از بخش‌ها مواجه هستیم. در حال حاضر، به‌ویژه در کشورهای پیشرفته، موضوع دور کاری یکی از اولویت‌های کارفرمایان و حتی انتخاب‌نیروی کار به‌شمار می‌رود و افراد با وجود بهره‌مندی از روش‌های فناوریانه، تمایلی به حضور در بازار کار که به صورت حضوری ندارند. حتی بسیاری از افراد در این

بررسی نقش آفرینی دانشگاه و صنعت در تربیت نیروی کار ماهر

تولید علم و توسعه دانش روز در حوزه‌های مختلف، سهمی از تربیت نیروی کار آینده را با بهره‌مندی از علم و دانش بر عهده دارند و صنایع نیز به عنوان مهمترین پایگاه‌های تولیدی، پایه فعالیت‌های این حوزه به‌شمار می‌روند.

داده‌های طرح آمارگیری نیروی کار در زمستان سال ۱۴۰۱ سهم جمعیت شاغل فارغ‌التحصیل از بین مجموع شاغلان کشور را ۲۷.۴ درصد برآورد کرد. به طور طبیعی با تحقق هدفگذاری مشخص شده در راستای تعریف و برقراری ارتباط اثربخش بین فضای آموزش عالی، مهارت و بخش تولید، کاهش سهم بیکاران و کارجویان از بین دانش‌آموختگان و در نتیجه حضور بیشتر و مؤثرتر آنان در فضای کار و رشد بهره‌وری تولید را شاهد خواهیم بود.

داده‌های آماري نشان‌دهنده این موضوع است که مدرک‌گرایی و اتکای به دانش روز دانشگاهی بدون اتصال و همراهی با مهارت و تجربه کار در فضای واقعی کارگاهی امکان اشتغال مستمر برای افراد را به هر سطحی از دانش فراهم نمی‌کند. در واقع توسعه فضای تعامل و سیاست‌گذاری مشترک بین مراکز آموزش عالی، کارگاه‌های تولیدی و مراکز ارائه‌دهنده آموزش مهارت است که تربیت نیروی کار ماهر، رشد تولید و ارتقاء بهره‌وری کار را به همراه خواهد داشت.

این کارشناس حوزه کار دست یافتن به شغل‌های پشت میزنشینی را برای همه دانش‌آموختگان ممکن ندانست و گفت: «تحصیلات دانشگاهی بدون تجربه عملی حضور در فضای کار، خروجی لازم جهت رشد شاخص‌های حوزه تولید و نیروی کار را در اختیار ما قرار نمی‌دهد. متأسفانه تصمیم‌سازی‌های نامتناسب با ظرفیت ترکیبی دانش، مهارت و تجربه طی سال‌ها موجب از دست رفتن فرصت‌ها و توانمندی این حوزه شده است.»

مهارت؛ برگ برنده اشتغال

ناصر چمنی، کارشناس حوزه بازار کار در گفت‌وگو با آتی‌نو

گفت‌وگو

مراکز آموزش عالی در قالب دانشگاه‌ها و کارگاه‌های صنعتی و تولیدی هر کدام به نوعی به صورت مجزا تکمیل‌کننده بخشی از فرایندهای علم‌آموزی، تولید و کسب‌وکار هستند. دانشگاه‌های آموزش عالی با

با وجود اینکه هر کدام از این حوزه‌ها به تنهایی در ایجاد، رشد و توسعه تولید و همچنین در تربیت نیروی کار برای استمرار حضور افراد در بازار کار نقش آفرینی می‌کند، اما نکته اینجاست که برقراری و توسعه ارتباط تعریف شده بین نهاد دانشگاه و مراکز تولیدی صنعتی تا چه اندازه در رشد شاخص‌های مهارتی، تربیت نیروی کار و بخش تولید مؤثر است.

۳ میلیون دانشجوی

در این بین تعداد بیش از ۳ میلیون نفری دانشجویان در حال تحصیل کشور در رشته‌های مختلف را باید فرصت مناسبی برای تحقق تربیت نیروی کار دارای دانش روز برای حضور در فضای کسب‌وکار به‌شمار آورد که البته این مهم در کنار فرصت‌های آموزش مهارت و حضور افراد در فضای واقعی اشتغال کارگاهی ممکن خواهد شد.

حضور و اشتغال بیش از ۱۴ میلیون نفر به صورت مستقیم در فضای کارگاهی و مجموع اشتغال بیش از ۲۴ میلیون نفری در حوزه‌های سه‌گانه صنعت، کشاورزی و خدمات به عنوان نیروی انسانی بالقوه فعال در حوزه‌های مربوط به کسب‌وکار، در صورت ترکیب مهارت کسب شده در حین کار

تکته

ارتقای مهارت همگام با توسعه فناوری

غلامحسین حسینی‌نیا

رئیس‌نگار

بخش عظیمی از فناوری‌های جدید و موضوعات مربوط به مشاغل آینده، نیازمند اقدام پژوهشی به معنای اقدام همراه با عملکردی در حوزه نیازسنجی مشاغل و مهارت‌های مورد نیاز بازار کار است. به عبارتی، همزمان با ورود فناوری‌های جدید و تأثیرگذاری آن بر بازار کار و تولید، مسائل مربوط به آموزش‌های مهارتی برای بهره‌مندی از این فرایندها نیز باید تدوین، برنامه‌ریزی و در دستور کار حوزه مهارت قرار گیرد. در این ارتباط در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای طرحی در راستای راه‌اندازی مراکز مهارتی دانش‌بنیان با همکاری دانشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری تدوین شده و اولین مرکز در این حوزه با همکاری دانشگاه تهران راه‌اندازی و آغاز به کار کرده است. شرکت‌های دانش‌بنیان در قالب این طرح، عملاً دارای پیوست مهارتی خواهند شد و تأثیرگذاری این پیوست را باید در فعالیت‌های این مراکز دنبال کرد.

در این راستا از زمان ایده تولید محصول تا انجام فرایند تولید، بازاربایی، فروش محصولات، نصب، راه‌اندازی، تعمیرات و تمام مواردی که در بسته مرتبط با این فناوری خاص مورد نیاز است، فعالان حوزه مربوطه با کمک شتاب‌دهنده‌ها اقدام به انجام این کارها می‌کنند. با این توصیف باید سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری تربیت افراد دارای مهارت‌های تخصصی برای حضور در این عرصه فناوریانه، همزمان با حضور مؤثر فناوری و تغییر ماهیت شغل‌ها و ایجاد مشاغل آینده صورت گیرد. عملاً نیازسنجی تربیت نیروی کار ماهر برای استمرار حضور در قالب مشاغل نوظهور با بهره‌مندی از توان مهارتی مورد نیاز بازار کار این حوزه با دیگر موارد آموزش مهارت و نیازسنجی در آن بخش‌ها متفاوت خواهد بود. البته نیازسنجی کلان در سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای همواره مورد تأکید است. در واقع مادر این سازمان، پیوست مهارتی را متناسب با نوآوری‌های تأثیرگذار در حوزه کسب‌وکار و اشتغال مدنظر خواهیم داشت. در این شرایط البته نوآوری‌هایی به مرحله بازار خواهند رسید که به نوعی تقاضای بازار کار و تولید محسوب شده و در واقع پاسخگوی نیاز فعالیت‌های حوزه کسب‌وکار و تولید باشند.

همزمان با روند تحولات فناوری در جهان، متوجه تغییرات اساسی و تأثیرگذاری فراوان مانند فناوری‌های برافکن نیز خواهیم شد. بنابر این اگر نسبت به هوش مصنوعی، اینترنت اشیا، ربات‌های خودکار، یکپارچه‌سازی سیستم‌ها و آنچه که در دنیای داده‌های بزرگ در حال رخ دادن است، غافل بوده و آنها را در اولویت قرار ندهیم، از مسیر حرکت جهانی بازمی‌مانیم. با این اوصاف بخش کلان نیازسنجی از طریق رصد تحولات بزرگ فناوری جهانی است که از این طریق باید مزیت نسبی و رقابتی کشورمان را در مقایسه با جهانیان حفظ کنیم. در بازار داخل نیز از طریق تکمیل زنجیره آموزشی از طریق شرکت‌های دانش‌بنیان باید در این راستا اقدامات لازم را انجام دهیم.

تمامی کارجویان و افراد شاغل برای یافتن شغل و استمرار اشتغال خود باید به‌روزرسانی مهارت را به عنوان ضرورت اشتغال آینده مورد توجه قرار دهند. دلیل اصلی این موضوع، سرعت بالای تغییر و تحولات حوزه فناوری و اثرگذاری آن بر فضای کسب‌وکار، تولید و اشتغال است. وضعیت موجود در حوزه تحولات فناوری در واقع ضرورت توسعه و ارتقای مهارت را بر اساس نیاز روز بازار کار برای افراد در سنین مختلف از نوجوانی تا دیگر گروه‌های سنی روشن می‌سازد. بنابراین لازم است تا نیازسنجی، به‌روزرسانی مهارت‌های لازم برای مشاغل روز و تطبیق آن با ضروریات بازار را در دوره‌های زمانی بسیار کوتاه‌تر از امروز به کار بندیم.